

7.4. OSTALARITZA ESTABLEZIMENDUEN IZENAK EZ ZEHAZTEAREN ONDORIOZ SORTZEN DIREN ARAZOAK

Honakoa izan da hasiera-hasieratik Arartekoaren kezka nagusietakoa: zen-bait establezimendu publikok, hala nola, taberna, pub, kafetegi, diskoteka eta abarrek, ingurugiroan eragiten dituzten kalteen aurrean hiritarren eskubideak babestea.

Arartekoak bi ikuspuntu hartu ditu kontuan arazo hau aztertzeko: batetik, jarduera horien irregulartasunak zuzenean jasaten dituzten hiritarren eskubideak eta bestetik, establezimendu publikoen jabeek dituzten arazoak. Zentzu honetan, gomendio bat ekarri nahi dugu gogora: 1991ko ekitaldiko txostenean “*Esta-blezimendu publikoetan sortarazten den zaraten arazoarekiko hurreratze juridikoa*” izenburua zeraman gomendia, hain zuzen.

Oraingo honetan, 1991ko txostenean aipatutako gai bat aztertu nahi dugu berriro. Izan ere, gai horrek sailkatutako establezimenduen jabeengan eragin zuzena du eta gainera, berebiziko garrantzia hartu du abenduaren 16ko 296/ 1997 dekretua (243. EHAA, 1997ko abenduaren 19koa) indarrean sartu ondo-ren. Dekretu horren arabera, jendaurreko ikuskizunetarako eta dibertimenduzko jardueretarako ordutegia eta beste zenbait alderdi finkatuta geratu dira Euskal Autonomia Erkidegoan.

Aipatzekoa da establezimendu publikoei buruzko araudian hutsune nabar-mena dagoela: ez daude finkatuta horrelako establezimenduek zein ezaugarri bereizgarri izan behar dituzten, eta horien inguruko irizpideak ere ez daude bate-ratuta.

Dibertimenduzko eta ostalaritzako establezimenduak jarduera gogaikarrien sailean daude sailkatuta, eta ondorengoak arautzen dituen jardunbidezko araudia dute oinarritzat: kontrolerako prebentzio-sistemak, egiaztapen-ikuskaritzak eta zigortze-neurriak. Araudi orokor edo horizontal hori ez ezik, badira izaera ber-tikaleko arau teknikoak ere. Horiek anitzak eta konplexuak dira oso eta kasuak banaka arautzen dituzte, erregelamenduzko arauen bidez, hain zuzen. Halaber, hirigintza-araudiarekin eta plangintzarekin ere izaten dute lotura.

Horrelako establezimenduen araubideak badu beste berezitasun bat ere: asko dira gai honetan kompetentzia duten administrazioak. Kompetentzia hori arau-emailea da batzuetan eta exekutiboa beste batzuetan.

Horrelako establezimenduen inguruko araudi teknikoak anitza eta konplexua da erabat eta, gainera, ez dago finkatuta jarduera bakoitzak zein ezaugarri eta baldintza izan behar dituen. Gure iritziz, horrek guztiak zailtasun eta eragozpen handiak sortarazten ditu sailkapenak egiterakoan eta zigortze-neurriak ezartze-rakoan. Hori da, hain zuzen, jardueren legez-tatze-prozesua egoki burutzeko egin behar den zereginik erabakior eta funtsezkoena, horren arabera izango bai-tira sailkapen ofiziala eta lizentzien edukiak. Izan ere, lizentzia horien bidez ema-ten da establezimenduak ireki eta martxan jartzeko baimena.

Jarduerak sailkatzeko, behar-beharrezkoa da eskatzaileak aurkeztutako proiektu teknikoan jasotzen diren baldintzak zehatz-mehatz aztertzea eta, hala badagokio, legezatu nahi den instalazioa bezalakoak benetan zertan aritzen di-ren egiaztatzea. Horrela, errazagoa izango da zein zigortze-neurri ezarri behar diren erabakitzea.

Dena den, ez dagoenez jarduera bakoitzak bete beharreko ezaugarri edo baldintzak argi eta garbi finkatzen dituen araurik, oso zaila gertatzen da adminis-trazio-organo kalifikatzaileen irizpideak bateratzea bai legezatu nahi den jardue-raren sailkapen ofizialari dagokionez, eta baita ezarri beharreko zigortze-neurriei dagokionez ere.

Horrela, batzuetan, jarduera berak izen desberdinak hartzen ditu lurralde historikoen arabera, eta beraz, ez zaizkie leku guztietan neurri zuzentzaile berdi-nak eskatzen. Desberdintasunak nabarmenak dira Autonomia Erkidegoan.

Kontuan izan behar da Foru Aldundiei dagokiela biziguneetan koka dai-tezkeen jarduera gogaikarri, osasunkaitz, kaltegarri eta arriskutsuak sailkatzea. Dena den, zenbait udalek ere lortu dute aginpide hori, eskuordez lortu ere.

Desberdintasun horiek gure erakundean ere izan dute isla, sailkatutako jar-dueren funtzionamenduari buruzko erreklamazioak bideratu ditugunean, hain zuzen. Zentzu honetan, gure erkidegoko hiru Foru Aldundiek irizpide desberdi-nak dituzte establezimendu publikoen izendapenei dagokionez: batzuen iritiz, Turismoa arautzen duen martxoaren 16ko 6/1994 Legean ezarritako sailkape- na hartu behar da kontuan; beste batzuen ustez, orde, ekainaren 11ko 171/ 1985 dekretua. Dekretu horretan, hirietako biziguneetan koka daitezkeen jar-duera gogaikarri, osasunkaitz, kaltegarri eta arriskutsuei ezarri beharreko arau tekniko orokorrak finkatzen dira. Azkenik, zenbaiten ustetan, udal-ordenantze-tan sailkapenak eginda dauzkaten udaletan, horien arabera arautu behar dira jarduera guztiak.

Organo kalifikatzaileen irizpide aniztasun horren ondorioz, hala-moduko hainbat egoera ari da sortzen, adibidez: lokal berean, lizentzia bakarraren bidez, hainbat jarduera burutzeko baimena izatea. Lizentzia horietan honako izenak agertzen dira: “*taberna-bokateria*”, “*taberna-jatetxea*”, “*kafetegi-dantzalekua*”, “*kasino-jatetxea*”... nahiz eta elkarren artean zerikusirik ez izan. Zenbaitetan, udalak emandako irekiera-lizentzian “*taberna*” nahiz “*kafetegi*” izena duten lo-kalei musika-ekipoak etab. izateko baimena ere ematen zaie.

Beraz, sailkapenak irizpide anitzen arabera egiten dira, eta kasuan kasuko udal-lizentzietan sailkapen horien araberako izena ematen zaie establezimendu publikoei. Horrek guztiak eragin handia du hainbat arlotan: zerga-ordainketan, baimendutako erabileren mugaketan eta, batik bat, araudi bidez ezarritako ire-kiera eta itxiera ordutegietan.

Azken horri dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko jendaurreko ikuski-zunetarako eta dibertimenduzko jardueretarako ordutegia ezartzen duen aben-duaren 16ko 296/1997 dekretuaren 2. artikuluan, honakoa aurreikusten da:

“Ostalaritza eta jendaurreko ikuskizunen lokal edo instalazio iraunkorrek, ondoko zerrendan agertzen direnek hain zuzen ere, honako ordutegi orokorra izango dute zarratzeko orduari dagokionez, beti ere establezimenduen udal lizentzietan ezarritako jardueren arbera, eta zergari dagokionez deklaraturako jarduera alde batera utzita:

1. taldea. Berariaz adin txikikoentzat baimendutako lokal eta instalazioak, edo, sukaldaritza jarduera izan barik, alkoholik gabeko edariak eta janariak emateko baimena dutenak, esaterako:

-gazteentzako dantzalekuak eta diskotekak, dastalekuak, izozkidendak, txokolategiak, txurrodendak, kruasandendak, te aretoak eta asimilagarriak 22:30 etan

2. taldea. Alkoholik gabeko edariak emateko baimena duten lokal eta instalazioak edo sukaldaritza jarduerak egiteko baimena dutenak, esaterako:

-tabernak, arandegiak, barrak, kafe-barrak, snack-ak, jatetxeak, erretegiak, kafetegiak, autozerbitzuak, janari-etxeak, txokoak, elkarre gastronomikoak, sagardotegiak eta asimilagarriak00:30etan

3. taldea. Dantzarako pista izan barik, jarduera berezi gisa, musika izateko baimena duten lokalak eta instalazioak, esaterako:

-taberna bereziak, whiskytegiak, klub-ak, bar amerikarrak, pub-ak, disko-barrak, karaokeak eta asimilagarriak 02:00etan

4. taldea: Dantzarako pista eta guzti musika izateko baimena duten lokal eta instalazioak edo ikuskizunak egiteko baimena dutenak, esaterako:

-dantzalekuak, diskotekak, kafe-antzokiak, ikuskizundun jatetxeak eta asimilagarriak 04:00 etan

Dekretua irakurri ondoren, badirudi bertan ezarritako mailak argi eta garbi bereizita daudela. Baina udal-lizentzietan agertzen diren jarduerak besterik ez badira kontuan hartzen, arazoak sor daitezke ordutegiei buruzko araudi orokorra aplikatzerakoan. Zentzu honetan, ez dago argi, adibidez, zein ordutegi ezarri beharko litzaiekeen udal-lizentzian honako izen edo sailkapenak dituzten esta-blezimenduei: “kafetegi-dantzalekua”, alkoholik gabeko edariak saltzeko baimenaduen “dastalekua”, musika-ekipoa izateko baimena duen “taberna”...

Dena den, aipatzekoa da 296/1997 dekretuan talde desberdinak bereizteko ezartzen diren irizpideak aurrerapauso handia direla, babestu nahi den onda-sun juridiko horren arabera, establezimendu publikoen ezaugarri bereizgarriak finkatu ahal izateko. Hala ere, ez da ahaztu behar gaur egun sailkapen hori ez datorrela bat jardueri buruzko hirigintzako arau teknikoetan jasotzen diren mai-la edo sailkapenekin.

Beraz, ikerketa honetan egindako gogoeten ondorioz, eta ostalaritza-esta-blezimenduak legeztatzeko prozeduran sailkapenerako irizpide bakarrak finkatzeko asmoz -azken finean, horrela bermatuko baita Euskal Autonomia Erkide-

goko establezimenduen jabeen arteko tratu-berdintasuna ere-, Arartekoak honakoa gomendatzen du: establezimendu publikoei buruzko sailkapen bakarra ezartzea, erregelamenduzko arauen bidez. Arau horien arabera, establezimenduek benetan zein jarduera burutuko dituzten kontuan hartuta eta kasuan kasuko sailkapen-taldeetan sartzeko bete beharreko baldintzak finkatuko dira; horretaz gain, sailkapen bakoitzeko jarduerak inguruan nolako kalte eta eragozpenak era-gin ditzaketen ere hartuko da kontuan, hiritar guztien bizikaltatea babesteko asmoz.

Hori guztia gauzatu arte, udaletan emango diren lizentzietan establezimen-duen sailkapena, ahal den neurrian, abenduaren 16ko 296/1997 dekretuan ezarritako irizpideen arabera burutuko da.

Era berean, ordutegiari buruz ezarritako araudiaren aplikazioari dagokionez, benetan burutzen den jarduera eta udal-lizentzian finkatutakoa bat ez datoze-nean, kalifikazio-txostena hartuko da kontuan, horrela baimendutako instalazioa zein den erabakitzeko.

7.5. LANPOSTUEN ZERRENDAK ALDATURO BALIRA BABESTEKO ETA/EDO KONTROLATZEKO AUKERAK

Denok dakigun bezala, lanpostuen zerrendak baliabide teknikoa dira, ho-rren bidez pertsonala ordenatzen da zerbitzuek dituzten beharren arabera, eta zerrenda horietan, lanpostu bakoitza betetzeko behar diren baldintzak agertzen dira.

Honen ondorioz, lanpostuen zerrendek, funtzio publikoa ordenatzeko tres-na normal gisa alde batera utzita, protagonismo berezia hartzen dute administra-zio publiko batzuk giza baliabideak ordenatzeari dagokionean arrazionalizatzeko ahalegina egitea jartzen dutenean helburu.

Baiezta-pen hau Arartekoaren eguneroko jarduneko datuetatik datorkigu, azken hilabeteetan funtzio publikoari dagokionean erreklamazioek gora egin dute eta, lanpostuen zerrendetan egon diren aldaketen ondorioz hain zuzen ere.

Bideratu diren erreklamazioetan erakundeak parte hartzeak agerian jarri du lanpostuen zerrendegatik kalteak jasan dituzten funtzionarioak babesteko auke-rak argitu eta zehaztu beharra dagoela, eta hortik datorkigu hain zuzen ere aho-Iku orokor honen zentzua.

Jakinean gaude eztabaidagarria izan daitekeen esparru batean ari garela, lanpostuen zerrendak administrazioaren autoorganitzatzeko boterearen isla edo itzulpena diren neurrian, zeharo eskumeneko ahalmena da-eta.

Hori bai, horregatik hain zuzen ere egokia deritzogu autoorganitzatzeko botere honen gainean ezarri daitezkeen kontrol aukera guztiak agortzea, eta aldi berean funtzionarioen partaidetza zuzen eta berehalakoa bultzatzea, beraiek dira eta, benetan horren kaltea jasan dutenak.

Beste hitzetan esanda, ez da gure asmoa zerbitzu hobea eskaintzen saiatuz administrazio ezberdinek beraien giza baliabideekin kontaktu eta horiek antolatze-